

Biologisk mångfald eller teknisk enfald - Tio risker och åtta hot med anledning av den planerade solcellsparken i Smedmossen, Mönsterås kommun

Kompletterande information till Länsstyrelsen i Kalmar samt i varierande grad till berörda myndigheter med anledning av företaget Novar Sweden AB:s ansökan om anläggande av en solcellspark i Smedmossen¹, Mönsterås kommun.

Delges:

- Boverket
- Folkhälsomyndigheten
- Kalmar Läns museum
- Kemikalieinspektionen
- Länsstyrelsen i Kalmar
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
- Naturvårdsverket
- Skogsstyrelsen
- Riksantikvarieämbetet
- Svenska Kraftnät
- Trafikverket

Motiv för delgivning redovisas i spårbarhetsmatris sidan 2.

Kopia:

- Mönsterås kommun
- Fullmäktigeledamöter som uppmanas att sprida detta maximalt!

---

¹ ÅBY 3:24, GUNNARSMÅLA 4:9, NYEBO 2:3, NYEBO 5:8, RAMSÅS 2:6, RAMSÅS 6:1, RAMSÅS 7:1.

Berörd myndighet	Risker										Hot							
	Allmänt om Riskhantering	Affärsmässiga risker	Ekonomiska risker	Miljömässiga risker	Politiska risker	Risk för en framtida avfallsskuld	Risker relaterade till nätstabilitet	Trafikpolitiska risker	Risker relaterade till återvinning	Risk för lokal korruption	Hot mot allmansrätten	Hot mot den biologiska mångfalden	Hot mot internationella åtaganden	Hot mot kulturarvet	Hot mot livscykelstrategi	Hot mot skogspolitiken	Hot mot strandskyddslagen	Hot mot rekreationsområden
Boverket				3.3		3.5			3.8				4.3		4.5			
Folkhälso-myndigheten				3.3							4.1							4.8
Havs- och vatten-myndigheten				3.3									3.3					
Kalmar läns museum														4.4				
Kemikalie-inspektionen				3.3					3.8						4.5			
Länsstyrelsen i Kalmar	2	3.1	3.2	3.3	3.4	3.5	3.6	3.7	3.8	3.9	4.1	4.2	4.3	4.4	4.5	4.6	4.7	4.8
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	2	3.1	3.2		3.4		3.6											
Mönsterås kommun	2	3.1	3.2	3.3	3.4	3.5	3.6	3.7	3.8	3.9	4.1	4.2	4.3	4.4	4.5	4.6	4.7	4.8
Naturvårdsverket				3.3					3.8			4.2				4.6	4.7	4.8
Skogsstyrelsen				3.3					3.8			4.2				4.6	4.7	4.8
Riksantikvarie-ämbetet														4.4				
Svenska Kraftnät	2	3.1	3.2		3.4		3.6								4.5			
Trafikverket								3.7										

Innehåll

1	Bakgrund.....	6
2	Allmänt om riskhantering.....	7
3	Risker	7
3.1	Affärsmässiga risker	7
3.1.1	Affärsidé.....	7
3.2	Ekonomiska risker	8
3.2.1	Novar Sweden AB	8
3.2.2	Häxpark 2.0?	8
3.3	Miljömässiga risker	9
3.3.1	Allmänt om fridlysta arter	9
3.3.2	Förekomst av fladdermöss i Strömsrum	9
3.3.3	Risker relaterade till djurliv	10
3.3.4	Risker relaterade till växlighet	10
3.3.5	Förekomst av stenmurar och stenhögar	11
3.3.6	Förlust av kolsänka.....	11
3.3.7	Vattenhållande områden	12
3.3.8	Brandrisk	13
3.4	Politiska risker	14
3.4.1	Risker relaterade till kinesisk teknik	14
3.4.2	Risker relaterade till krav på återvinning	17
3.5	Risk för en avfallsskuld	18
3.6	Risker relaterade till nätstabilitet	19
3.6.1	Erfarenheter från Spanien	19
3.6.2	Stora solcellsanläggningar och nätkvalité.....	20
3.6.3	Hypotes om nya krav på solcellsparkar	21
3.7	Trafikpolitiska risker	21
3.8	Risker relaterade till återvinning.....	22
3.8.1	Riksrevisionens rapport	22
3.8.2	Återvinningsbranschen drivs av privata aktörer	23
3.8.3	Återvinnings-skuld	23

3.9	Risker relaterade till lokal korruption	23
3.9.1	Destruktivt kluster	23
3.9.2	Kommunalrådet Anders Johansson (c) inblandad i jävsförhållanden	24
4	Hot	24
4.1	Hot mot allemansrätten.....	24
4.1.1	Bryter mot Strandskyddslagen	25
4.2	Hot mot den biologiska mångfalden	26
4.2.1	Bryter mot Strandskyddslagen	26
4.3	Hot mot internationella åtaganden	26
4.3.1	Konventionen för biologisk mångfald (CBD).....	26
4.3.2	Europeiska landskapskonventionen (ELC)	26
4.3.3	Europeiska unionens åtaganden i miljöfrågor	26
4.3.4	Agenda 2030 och Parisavtalet	27
4.3.5	Kommunernas ansvar för Agenda 2030	27
4.3.6	Parisavtalet 2016	28
4.4	Hot mot kulturarvet.....	29
4.4.1	Fornfynd och fornlämningar	29
4.4.2	Mönsterås kommuns naturinventering 1991	29
4.4.3	Länsstyrelsens inventering 1999.....	30
4.4.4	Mönsterås kommuns kulturvärdesprogram 2002	30
4.4.5	Vindbruksplan för Mönsterås kommun, antagen 2009	30
4.4.6	Kalmar läns museum och bebyggelsemiljöer	31
4.4.7	Respekt för Bengt Johanssons livsgärning	31
4.5	Hot mot livscykelstrategin	31
4.5.1	Solcellsanläggningarnas livslängd.....	32
4.5.2	Teknisk utrustnings livslängd	32
4.5.3	Åldrande elektronik	33
4.5.4	Sammanfattning livslängdproblematik.....	33
4.6	Hot mot skogspolitiken	33
4.6.1	Är detta en framtida bild hur Mönsterås förhåller sig till Agenda 2030?.....	33
4.6.2	Agenda 2030, avsnitt 15.2	33

4.6.3 Det berörda området ur ett historiskt perspektiv	34
4.6.4 Skogens betydelse för kolsänka	34
4.7 Hot mot strandskyddslagen.....	35
4.8 Hot mot rekreationsområden.....	35
5 Bilaga 1: Information om Renewable Sweden AB	37

1 Bakgrund

Novar Sweden AB, ett litet nybildat företag med 25 000 kronor i aktiekapital vill skövla 133 hektar skog på Smedmossen² och sätta upp 105 000 solceller.

Till sin hjälp har de anlitat ett annat litet företag, Renewable Sweden AB³ med 21 anställda, som producerat ett gravt undermåligt samrådsdokument som nu ligger på länsstyrelsens bord i Kalmar.

Då Mönsterås kommun vare sig har kompetensen eller den politiska viljan att behandla detta ärende professionellt har jag utifrån min erfarenhet från kärnkrafts- och läkemedelsbranschen gjort en sannolikt unik och komplett sammanställning över alla de risker och hot som solcellsparken i Smedmossen innebär.

Till råga på allt existerar det osunda relationer mellan kommunalrådet Anders Johansson/centerpartiet, LRF, skogsägare och delägare i Södra varför det finns en stor risk att Mönsterås kommun behandlar solcellsparken i Mönsterås som ett enkelt bygglovsärende. Någon opposition eller debatt är inte att räkna med⁴.

Skulle Miljö- och byggförvaltningen i Mönsterås – vars chef kommer från LRF – bevilja bygglov vore det ett flagrant sabotage mot Sveriges ansvar för Agenda 2030.

---

² ÅBY 3:24, GUNNARSMÅLA 4:9, NYEBO 2:3, NYEBO 5:8, RAMSÅS 2:6, RAMSÅS 6:1, RAMSÅS 7:1.

³ Se vidare bilaga 1.

⁴ *"I dagsläget (sic!) sitter vi inte i någons knä, snarare sitter vi i baksätet när andra partier gjort upp om hur kommunen ska styras."* Socialdemokraten Robert Rapakko i mail 2025-11-06, 12:17.

2 Allmänt om riskhantering

För en korrekt handläggning av Novar Sweden AB:s ansökan måste alla de aspekter som nämns i detta dokument beaktas.

I handläggningen måste en riskanalys inkluderas. En kan inte som Mönsterås kommunalråd Anders Johansson (c) i mail till mig⁵ hoppas att verksamhetsutövaren tar sitt framtida ansvar.

En vanligt förekommande metod när det gäller riskanalyser är att tillämpa What-if-metoden.

Vad händer om:

- Affärsidén inte håller?
- Novar Sweden går i konkurs?
- Om Svenska Kraftnät kommer med nya tekniska krav?
- Om EU inför nya begränsningar vad avser kinesisk teknik?
- Om Sverige inför högre krav på återvinning?
- Om de privata företagen som idag ansvarar för återvinning av solceller inte ser någon lönsamhet i verksamheten?

Detta är frågeställningar som måste inkluderas i handläggningen av Novar Sweden AB:s ansökan om en solcellspark i Smedmossen. Mönsterås.

Risken kan bli att återvinningsanläggningen i Mörkeskog måste ta omhand av 105 000 solceller efter ett konkursbo vilket de varken har kapacitet eller kompetens för.

3 Risker

3.1 Affärsmässiga risker

3.1.1 Affärsidé

Det torde inte vara en djärv gissning att en erfarenhet från Spanien kommer att vara behovet av att centralt kunna stänga av solcellsparker för att stabilisera elnätet. Se avsnitt 3.6.

I så fall kommer affärsidén och därmed lönsamheten att få helt andra förutsättningar.

Risker förenade med kinesisk teknik kan innebära att dessa förbjuds att användas i vital infrastruktur. Se avsnitt 3.4.1.

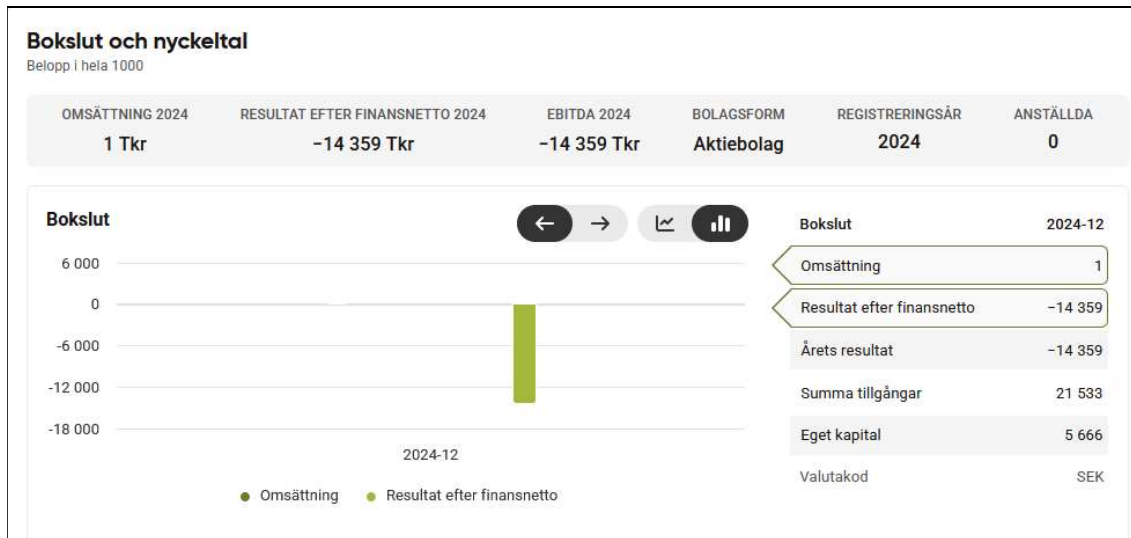
Även i detta fall kommer affärsidén och därmed lönsamheten att få helt andra förutsättningar.

---

⁵ 2025-10-16, 21:05.

3.2 Ekonomiska risker

3.2.1 Novar Sweden AB

Enligt allabolag.se bildades Novar Sweden AB i fjol, har ett aktiekapital på 25 000 kronor och har inga anställda. Dessa fakta rimmar illa med den investering som företaget har för avsikt att genomföra.

3.2.2 Häxpark 2.0?

I oktober 2012 rapporterade SVT Småland följande:

”En holländsk deckarförfattare och företagare vid namn Ton Theunis ska satsa 500 miljoner kronor på en upplevelsepark i anslutning till E22:an strax söder om Mönsterås.

Häxor och troll ska enligt Ton Theunis locka en miljon besökare om året till parken som ska stå klar 2014. Såväl regionförbundet i Kalmar som Mönsterås kommun ser mycket positivt på projektet.

– Från kommunens sida ska vi fortsätta att göra allt vad vi kan för att skapa goda förutsättningar för etableringen, säger kommunalrådet Roland Åkesson⁶ (c).

Under tisdagen har ett avtal om att ta över marken skrivits, men det saknas fortfarande finansiärer.

– Men vi ska själva ta risken. Vi vill inte att Mönsterås kommun eller Kalmar kommun ska betala. När man är entreprenör måste man ta risken själv, säger Ton Theunis.”

Vi vet alla hur det gick. Nu tycks det dyka upp en ny lycksökare. Jag har bett kommunalrådet Anders Johansson (c) om att kommentera likheten, men han avstår.

⁶ Anders Johansson (c) företrädare på kommunalrådsposten.

3.3 Miljömässiga risker

3.3.1 Allmänt om fridlysta arter

Uppgifter från Naturvårdsverket⁷

”De fridlysta arterna är:

- 43 orkidéarter (*alla Sveriges orkidéarter*)
- 232 andra blommväxtarter (*kärlväxtarter*)
- 12 mossarter
- 8 lavararter
- 5 svamparter
- 1 algart
- 250 fågelarter (*alla Sveriges fågelarter*)
- 27 däggdjursarter
- 7 kräldjursarter (*alla Sveriges kräldjursarter*)
- 13 groddjursarter (*alla Sveriges groddjursarter*)
- 31 arter av ryggradslösa djur”

Förekomster av någon av dessa arter på Smedmossen måste utredas.

3.3.2 Förekomst av fladdermöss i Strömsrum

Fladdermöss är ett exempel på en djurart som finns i trakten och som är fridlysta. Miljökonsulten Calluna AB fick 2024 i uppdrag att inventera förekomsten av fladdermöss vid Strömsrum, inte långt från den plats där solcellsparken i Smedmossen nu planeras.

En illustration från rapporten⁸:

⁷ <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/arter-och-artskydd/fridlysta-arter/>

⁸ Titel: Biogeografisk uppföljning av fladdermöss – Strömsrum, Kalmar län, 2024

Detta är ytterligare en bekräftelse på att området härbärgerar utrotningshotade arter.

3.3.3 Risker relaterade till djurliv

På artportalen finns flera registreringar av fladdermöss både i och i närheten av området.

De fladdermöss som registrerats är

- Barbastell
- Brunlångöra
- Dvärgpipistrell
- Gråskimlig fladdermus
- Myotisarter
- Nordfladdermus
- Större brunfladdermus
- Trollpipistrell

Samtliga fladdermusarter är fridlysta enligt Artskyddsförordningen (2007:845) och får inte avsiktligt dödas, fångas, eller skadas och deras boplatser får inte förstöras.

Förekomst av större vattensalamander har registrerats.

Vattensalamandrar är fridlysta i Sverige och det är förbjudet att skada, döda, fånga eller flytta dem, inklusive deras ägg och larver. Denna fridlysning gäller för alla groddjur, inklusive alla salamanderarter, och lyder under Artskyddsförordningen.

3.3.4 Risker relaterade till växlighet

Förekomst av följande växter har noterats

- Knärot
- Blåmossa
- Granticka

Knärot är fridlyst i hela Sverige, vilket innebär att det är förbjudet att plocka, gräva upp eller skada den.

I Götaland och delar av Svealand är grantickan en god signalart för skyddsvärda granskogsmiljöer.

3.3.5 Förekomst av stenmurar och stenhögar

Förekomst av stenmurar och odlingsrösen måste utredas.

Stenmurar är skyddade genom det generella biotopskyddet.

Även odlingsrösen berörs av biotopskyddet.

En får inte göra åtgärder som kan skada skyddade biotoper.

Förbud och restriktioner

- Det är förbjudet att ta bort eller flytta en stenmur.
- Man får inte lägga upp sten (även röjningssten), träd, buskar, avfall eller massor på muren.
- Ovarsam körning med terrängfordon eller maskiner som kan skada muren är förbjuden.

3.3.6 Förlust av kolsänka

En kolsänka är en reservoar som tar upp mer koldioxid från atmosfären än vad den släpper ut, vilket hjälper till att minska mängden växthusgaser. Stora naturliga kolsänkor inkluderar skogar och hav, där växter och plankton binder kol genom fotosyntesen.

Naturskyddsforeningen skriver på sin hemsida⁹:

”10 saker du behöver veta om kalhyggen

Ett kalhygge är ett skogsområde där i princip alla träd har avverkats. Men hur vanligt är det med kalhyggen i Sverige? Hur påverkar kalhyggen klimatet? Hur kan kalhyggen ha en negativ påverkan på fiskar? Här hittar du 10 saker du behöver veta om kalhyggen”

Punkt nr 4:

”4. Kalhyggen orsakar koldioxidutsläpp

*För att stoppa klimatförändringarna är det bråttom att minska mängden koldioxid i atmosfären. Växande träd bidrar eftersom de tar upp koldioxid genom fotosyntesen. Koldioxid kan också lagras i marken, och mycket av det kol som finns i de svenska skogarna finns just i marken. Samtidigt avger även marken koldioxid när organiskt material bryts ned. **På ett kalhygge ökar nedbrytningen och därmed koldioxidutsläppen från marken, samtidigt som trädens upptag av koldioxid upphör när träden avverkas.** Under de första 10–12 åren sker stora utsläpp av koldioxid på grund av nedbrytning av döda rötter, stubbar och övriga avverkningsrester, bland annat på grund av ett varmare mikroklimat. Det dröjer ofta mer än 20 år innan den växande skogen åter har bundit lika mycket kol som har släppts ut. Den här förlusten innebär att ett skogslandskap som bedrivs med trakthyggesbruket även i snitt lagrar mindre kol i marken.”*

---

⁹ <https://www.naturskyddsforeningen.se/artiklar/10-saker-du-behover-veta-om-kalhyggen/>

Med tanke på att det i solcellsparken i Smedmossen inte kommer att planteras några nya träd så förloras trädens koldioxidupptag för alltid.

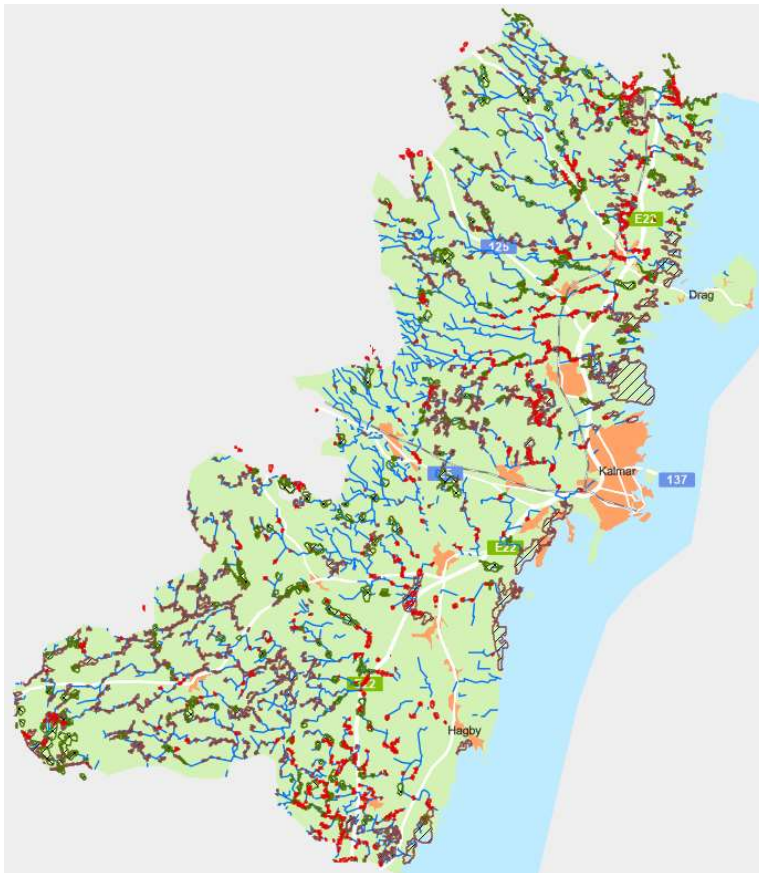
3.3.7 Vattenhållande områden

Från Kalmar kommuns hemsida:

”Vatten är något av det viktigaste vi har och därför måste vi vara rädda om det. Med ändringar i klimatet kan perioder av värme och torka, men även häftiga skyfall och mycket regn bli vanligare än idag. Men det finns sätt att förbereda sig så att vi är bättre rustade.

Genom att skapa vattenhållande miljöer, som våtmarker, dammar och översvämningssytor, kan vi återställa och öka landskapets förmåga att hålla kvar vatten och därmed klara både torka och kraftiga regn bättre. På så vis stödjer vi också de ekosystemtjänster som vi är beroende av så som vattenrening, biologisk mångfald och vatten till vår viktiga livsmedelsproduktion.”

Kartan ser ut så här:

En relevant fråga: Vad kommer avverkningen av skog motsvarande 133 hektar skog att innebära vad avser vattenhållande områden?

Exempel på skyddade biotoper är diken, våtmarker, odlingsrösen och alléer.

3.3.8 Brandrisk

Solcellsparken kommer att vara utrustad med batterier som sannolikt innehåller litium.

Litiumbränder kan vara häftiga och är svåra att släcka på grund av en process som kallas termisk rusning, där batteriet snabbt hettas upp okontrollerat. Riskerna ökar vid skador, kortslutning eller överladdning.

Vid en brand frigörs giftiga gaser som kan orsaka andningsbesvär och irritera ögon och slemhinnor.

Rökgaserna från en brand i litiumjonbatterier innehåller mycket giftiga och frätande gaser som vätefluorid (HF), väteklorid (HCl) och vätecyanid (HCN).

Även sotpartiklar, koldioxid, kolmonoxid och olika flyktiga organiska föreningar kan frigöras. Dessa gaser är mycket farliga att andas in och kan orsaka allvarliga skador på slemhinnor, luftvägar och till och med hjärtproblem.

Vätefluorid: Se MSB:s datablad¹⁰

Naturvårdsverket skriver: *"Utsläpp av fluorider till vatten kan påverka vattenlevande organismer negativt och utsläpp till luft kan skada växter"*¹¹.

Väteklorid: Se MSB:s datablad¹²

Vätecyanid: Se MSB:s datablad¹³

Naturvårdsverket skriver: *"Cyanider klassas som mycket giftigt för vattenlevande organismer och resulterar i långtidseffekter. För människa klassas cyanider som dödliga vid förgiftning via inandning, hudkontakt eller förtäring"*¹⁴.

Släckvatten

Det mest effektiva sättet att släcka är att kyla med stora mängder vatten från ett säkert avstånd, alternativt använda speciella litiumbrandsläckare med AVD-släckmedel eller liknande. Traditionella brandsläckare som koldioxid eller skum är oftast ineffektiva.

Släckvatten från litiumbatteribränder ska hanteras som farligt avfall eftersom det kan innehålla etsande och giftiga ämnen som litiumhydroxid och andra reaktiva ämnen som bildas vid branden.

---

¹⁰ <https://rib.msb.se/fa/Substance/Index?id=4445>

¹¹ <https://utslappisiffror.naturvardsverket.se/sv/Amnen/Organiska-amnen/Fluorider/>

¹² <https://rib.msb.se/fa/Substance/Index?id=525>

¹³ <https://rib.msb.se/fa/Substance/Index?id=2423>

¹⁴ <https://utslappisiffror.naturvardsverket.se/sv/Amnen/Organiska-amnen/Cyanider/>

Det är viktigt att samla upp och källsortera släckvattnet separat för att förhindra förorening av miljön, även om det kan vara utmanande att slutföra denna process.

Med tanke på att det valda området har vattenflöden som rinner ut norr om Råsnäs så kommer det giftiga släckvattnet att hamna i Kalmarsund.

MSB har uppmärksammat detta problem och har gett ut rapporten *Effekter på miljön från kontaminerat släckvatten - Effekter på miljön från kontaminerat släckvatten*¹⁵.

Avstånd till närboende

När kemikalier brinner sprids brandröken i närområdet. Beroende på vindriktning kan de gifta rökgaserna drabba de närboende i olika omfattning.

Inom 1 km avstånd ligger större delen av Tålebo, i direkt anslutning till parken ligger ett antal fastigheter och söderut ligger hela Ramsås.

Rökgaserna innebär dels en momentan fara men kontamineringen innebär en långvarig, alternativ varaktig, skada på mark och grödor.

Förgiftning i Kalmarsund

Skulle en brand inträffa på Smedmossen kommer det släckvatten som använd att förr eller senare hamna i Kalmarsund och där skada djurliv och växlighet för lång tid.

3.4 Politiska risker

3.4.1 Risker relaterade till kinesisk teknik

Det finns en misstänksamhet i Europa mot kinesisk teknik och det har fattats ett antal beslut för att utesluta och/eller begränsa användandet av kinesisk teknik i kritisk infrastruktur. Här nedan är några exempel.

Huawei och ZTE

I juni 2023 blockerade Sverige företagen Huawei och ZTE från att leverera 5G-teknik med anledning av säkerhetshot.

---

¹⁵ Publikationsnummer: MSB2160 – mars 2023 ISBN: 978-91-7927-354-5

Vindkraft

I mars 2025 kunde en läsa följande på nätet¹⁶:

"Politiker från tyska partierna CDU, SPD och De Gröna har reagerat på planerna att använda kinesiska vindkraftverk i en ny havsbaserad vindkraftspark utanför Tysklands kust. Kritiken grundar sig på en rapport från den tyska försvarstankesmedjan German Institute for Defence and Strategic Studies (Gids), som varnar för risker kopplade till kinesisk teknik.

Enligt rapporten finns allvarliga säkerhetsrisker som politisk påverkan, spionage genom sensorer och tillgång till kritisk infrastruktur. Gids rekommenderar att kinesiska vindkraftverk inte används i projektet."

Nexperia

Den 13 oktober 2025 rapporterades följande¹⁷:

"Den nederländska regeringen har tagit kontroll över Nexperia som ägs av kinesiska Wingtech sedan 2019. Motivet är att hindra tekniköverföring som i förlängningen kan leda till att Europa förlorar tillgången till den."

Batteriteknik

Från sajten Inside China / Business¹⁸

"... Kina har monopol på de flesta av de viktiga försörjningskedjorna för de viktigaste teknikerna som kommer att driva resten av seklet. Och dessa monopol går långt utöver gruvorna, och raffinaderier, och logistiken för att flytta allt runt, och sedan i ansökan till färdiga produkter inom Kinas tillverkningssektorer...

... Men lika viktigt, om inte mycket mer, är Kinas fokus på att visa ut miljontals toppforskare och forskare, för att se till att alla dessa industrier stannar här. Detta är från New York Times, som undersökte Kinas dominans i batterier. Kinas universitetssystem har 50 program som fokuserar på batteriteknik och batterimetallurgi, på forskarnivå. I USA är det svårt att hitta en enda professor som specialiserat sig på batterier. Som ett resultat har amerikanska studenter som vill studera batterier i inte någonstans att gå.

New York Times profilerade en av de 50 kinesiska skolorna, Central South University i Changsha. Changsha är huvudstad i Hunanprovinsen, och det är där Kina har grupperat sin kemiska industri. Detta är från en avdelning på ett universitet, och en professor där inrättade ett batteriforskningsföretag bredvid som anställde 100 akademiker och 200 assistenter, och det

---

¹⁶ <https://www.vindkraftsnyheter.se/20250303/8599/tyska-politiker-vill-stoppa-kinesiska-vindkraftverk-i-nordsjon>

¹⁷ <https://etn.se/index.php/nyheter/72513-nederlanderna-tar-kontroll-over-nexperia.html>

¹⁸ <https://kdwalmsley.substack.com/p/why-chinas-monopolies-on-batteries>

partnerskapet mellan universitetet och industrin möjliggör nya kemier och batteridesigner dygnet runt, året runt.”

Solcellsparker

Folkrepubliken Kina lär ha en marknadsandel på omkring 90% av såväl solceller som batteriteknik med tillhörande styrteknik. I fjol varnade forskaren Henrik Wachtmeister för riskerna för kinesiskt inflytande över den europeiska vindkraftsindustrin och den svenska energiförsörjningen.

– Solceller är det tydligaste exemplet där vi hade en europeisk industri som i princip helt konkurrerats ut av Kina. Liknande trender syns inom elbilar och batterier, säger Henrik Wachtmeister, forskare inom globala energisystem vid Uppsala universitet i en intervju i DN.

Den 14 oktober 2025 rapporterade sajten Blackout News följande¹⁹:

Det tyska företaget Solarnative upphör med sin verksamhet permanent – slutet på en vision:

”Det insolventa företaget Solarnative, känt för sina mikroväxelriktare, lyckades trots intensiva ansträngningar inte hitta en investerare. Detta gällde både inom solcellsindustrin och utanför.

...Trots intensiva ansträngningar kunde ingen lösning hittas för att upprätthålla Solarnatives verksamhet. I företagets officiella uttalande uppgavs att situationen på solcellsmarknaden "för närvarande tyvärr är katastrofal" och har fortsatt att försämrats. Detta har påverkat inte bara själva branschen utan även potentiella investerare. Företag inom solcellsindustrin har satts under press, medan investerare utanför branschen inte har visat något intresse för solcellsindustrin. Tillverkning i Europa är också oattraktiv för de flesta investerare.”

Det torde således inte vara någon djärv gissning att Novar Sweden AB:s solceller och batterier är tänkta att köpas från Kina. Detta torde vara en riskfylld strategi som kan spolia hela affärsidén.

Kinesiska bilar

Den 4 november 2025 rapporterade Asia Times att Israels försvarsmakt har börjat dra tillbaka cirka 700 kinesisktillverkade fordon som tidigare tilldelats högre officerare, efter säkerhetsbedömningar som identifierade potentiella sårbarheter i bilarnas elektroniska system som skulle kunna möjliggöra obehörig datainsamling och överföring. Beslutet belyser växande oro kring uppkopplad fordonsteknik och dess konsekvenser för militär säkerhet.

Den 5 november 2025 rapporterade SVT följande²⁰:

”Oslos lokaltrafik Ruter AS testade i hemlighet säkerheten på sina elbussar.

---

¹⁹ <https://blackout-news.de/aktuelles/solarnative-stellt-betrieb-endgueltig-ein-ende-einer-vision/>

²⁰ <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/bussar-i-norges-kollektivtrafik-kan-styras-fran-kina>

Efter testet stod det klart att flera av elbussarna kan stoppas och tas ur trafik av tillverkaren – som i detta fall är från Kina.”

”Totalt har Ruter drygt 300 Kinabussar som används i Oslo och de omkringliggande kommunerna. Ute i landet finns det i sin tur cirka 1 350 kinesiska bussar, varav 850 av dessa är tillverkade av Yutong, enligt norska trafikverket.”

Relevanta frågor:

- Kan Novar Sweden AB garantera att de tänkta solcellerna inte kan kontrolleras från Kina?
- Kommer Svenska Kraftnät och MSB att lita på detta?

Kommentar till kinesisk teknik

Jag kan inte bedöma relevansen i dessa misstankar men följande bör noteras:

- Eventuella politiska beslut rörande kinesisk teknik är primärt ett hot mot Nowar Sweden AB:s affärsidé
- Skulle en blockering av kinesisk teknik bli aktuell är en konkurs ett sannolikt scenario.
- Men då hamnar problemet hos Mönsterås kommun.
- Således bör det bringas klarhet i frågan innan ett beviljande kan bli aktuellt

3.4.2 Risker relaterade till krav på återvinning

Flödet när det gäller återvinning är enligt följande:

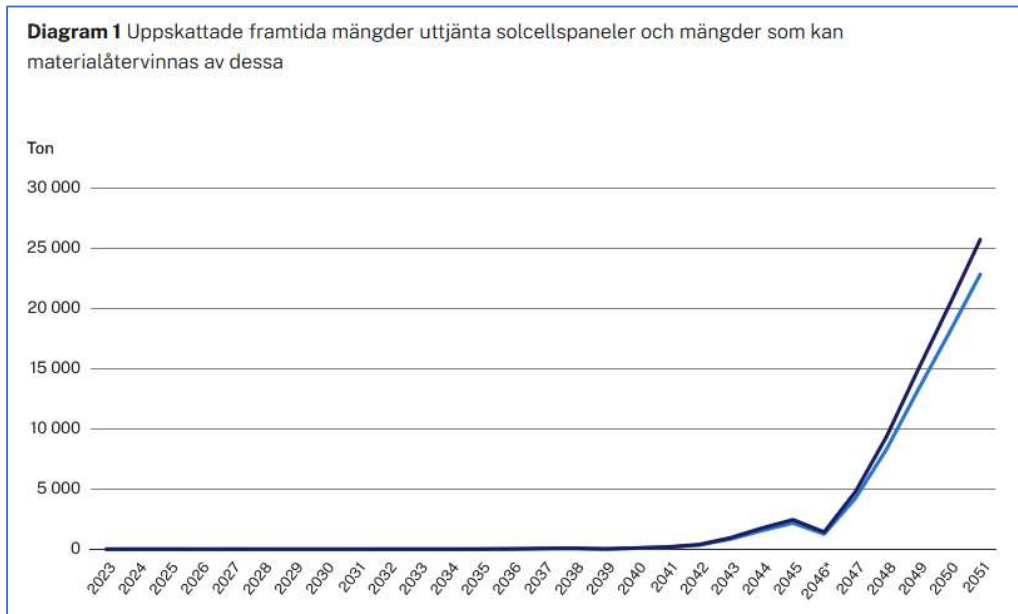
Ägare -> kommun -> återvinningsföretag.

Om ägaren av något skäl vill skrota solcellsanläggningen hamnar denna i kommunens åtagande.

För att kommunen ska kunna leverera den återvinningsbara utrustningen vidare krävs att det finns privata aktörer som finner en lönsamhet att ta emot denna och återvinna de delar som är värdefulla.

Detta förutsätter att de har kapacitet, utrustning, kompetens samt att det är lönsamt. I annat fall faller hela systemet.

Detta diagram finns i avsnitt 3.8.1 och kommer från Riksrevisionens rapport.

Om de ekonomiska förutsättningarna förändras kommer inflödet av skrotade solceller till Mörkeskog i Mönsterås kommun inte att inträffa 2046 utan kanske i närtid om ägaren går i konkurs.

3.5 Risk för en avfallsskuld

Solcellsparken i Smedmossen kommer, om den genomförs, att genomgå fyra faser:

1. Investering
2. Pay-off-tid
3. Lönsam period
4. Kostsam avveckling

Under förutsättning att företaget Novar Sweden överlever investeringsperioden och pay-off-tiden så hägrar en lönsam period.

Men perioden därefter, den kostsamma avvecklingen, är en framtida skuld. Då torde det inte vara överraskande om företaget då går i konkurs pga. utebliven finansiering.

Då hamnar problemet i Mönsterås kommuns knä.

3.6 Risker relaterade till nätstabilitet

3.6.1 Erfarenheter från Spanien

Den 28 april 2025 drabbades 50 miljoner människor Spanien och Portugal av strömavbrott i upp till tio timmar. Vid tillfället lär 70% av energin ha kommit från solceller och vindkraft. Detta är en teknik som inte går att reglera varvid kraftiga förändringar i tillförd energi inte kan uteslutas.

Från timbro.se:

”Just innan kollapsen hade Spanien tillförsel av el till runt 60 procent från solceller, tio procent vardera från vind- och kärnkraft, och något under tio procent från fossil förbränning. Red Eléctrica har kommunicerat att förloppet startade med att produktionen från två separata anläggningar försvann inom loppet av mindre än två sekunder. Man klarade kortvarigt att parera det första frånfallet men när det andra kom så kort därefter beseglades nätets öde.

*Driftchefen vid Red Eléctrica, Eduardo Prieta, sade i en intervju att **det är mycket sannolikt att förlust av solkraft satte igång den kedja av händelser som ledde till kollapsen**. Trots detta gick ett antal experter och EU-företrädare snabbt ut och förnekade att förnybar energi hade med saken att göra, samt uppmanade till att inte spekulera i orsakerna.”*

En tysk sajt varnade igår för att det ”under de senaste veckorna har kraftiga fluktuationer återkommit” samt att ”energiexperter ser den växande inmatningen från sol- och vindkraft som den främsta orsaken till nätinstabilitet”.

Tidningen Näringslivet den 16 oktober²¹:

”Spaniens nationella systemoperatör Red Eléctrica varnade nyligen för att landet riskerar att drabbas av ännu ett omfattande elavbrott. Under de senaste veckorna har man observerat kraftiga spänningsvariationer i elnätet, som operatören kopplar till snabba förändringar i produktionen från sol- och vindkraft, samt fördröjda reaktioner från de anläggningar som ska stabilisera nätet.”

Ansaret för nätstabilitet vilar på samtliga aktörer i branschen. Således har Ålems Energi AB, liksom dess ägare, Mönsterås kommun, ansvar för att en eventuellt framtida solcellsanläggning inte stör elförsörjningen lokalt, regionalt eller nationellt.

---

²¹ <https://www.tn.se/hallbarhet/45019/larmet-spanien-nara-en-ny-ekollaps-har-ar-risken-for-sverige/>

3.6.2 Stora solcellsanläggningar och nätkvalité

Svenska kraftnät har uppmärksammat problem som uppdragats i samband med att antalet solcellsparker blir fler och har gett ut rapporten *Principer och vägledning för anslutning till Stamnätet*²².

Problematiken indikerar att det krävs stora investeringar i elnätet vilket kommer att drabba producenter.

Svenska kraftnät skriver på sin hemsida:

”Om obalanskostnader och svenska kraftnäts ansvar²³

Höga obalanskostnader har skapat oro, särskilt för mindre elproducenter. Vi följer noggrant vad som behöver justeras, har redan vidtagit åtgärder och arbetar aktivt för att skapa en mer rättvis, stabil och transparent balansmarknad.

Producenter och konsumenter, däribland mindre vindkraftsproducenter, har vid några tillfällen under våren drabbats av mycket höga obalanskostnader. Detta har lett till att vissa har valt att stänga av sina vindkraftverk, av oro för höga kostnader.

”Svenska kraftnäts strategi för solkraftanslutning²⁴

Svenska kraftnät möjliggör energiomställningen genom att utforma framtidens energisystem. Där kommer ny produktion vara avgörande för att vi ska klara elektrifieringen och den gröna energiomställningen till ett klimatneutralt Sverige senast år 2045.

Svenska kraftnät har fått in många ansökningar om anslutning av solkraftparker till elnätet. För att integrera solkraft i stor skala i energisystemet behöver sammanlagringseffekterna mellan solkraft och vindkraft nyttjas och solkraften behöver kompletteras med energilager och förbrukningsflexibilitet. Arbetet med en solkraftstrategi har startat och syftar till att få fram en ändamålsenlig och effektiv hantering som möjliggör anslutning av solkraft till elnätet på ett samhällsekonomiskt sätt och med fortsatt hög driftsäkerhet.

Vad är det för utmaningar som Svenska kraftnät ser med solkraft som kräver en solkraftstrategi?

Kraftsystemet behöver framtidssäkras för att på bästa sätt omhänderta väderberoende produktion av olika slag. All produktion behövs för att vi ska klara elektrifieringen, men på samma sätt som solen bidrar med energi i energiomställningen finns utmaningar som behöver omhändertas:

---

²² <https://www.svk.se/press-och-nyheter/nyheter/allman-nyheter/2025/svenska-kraftnat-publicerar-strategi-for-anslutning-av-solkraft/>

²³ <https://www.svk.se/om-kraftsystemet/om-systemansvaret/balansering-av-kraftsystemet/om-obalanskostnader-och-svenska-kraftnats-ansvar/>

²⁴ <https://www.svk.se/utveckling-av-kraftsystemet/transmissionsnätet/anslutning-av-solkraft/>

- Stora solkraftparker med stora och snabba variationer ger obalanser
- *Solkraftparker bidrar inte vid topplasttimmar, där behövs redundant produktion eller utmatning från energilager*
- Hög andel omriktaransluten produktion medför större behov av reserver för att stabilisera frekvensen vid ett fel
- Reserver behövs både nationellt och regionalt för att hantera uppkomna obalanser”

3.6.3 Hypotes om nya krav på solcellsparker

Erfarenheterna från Spanien kommer sannolikt att medföra nya krav på solcellsanläggningar.

En hypotes är att det kommer att införa två nya krav på ägare av solcellsanläggningar:

Extern möjlighet från nätägare att koppla bort solcellsanläggningar.

In- och urkoppling kommer förmodligen att förenas med krav på att detta sker stegvis.

Dessa två krav kommer att påtagligt inverka på affärsidén då det sannolikt kan bli så att solcellsparken kopplas bort när tillgången är som störst och efterfrågan är som minst.

Länsstyrelsen i Kalmar förväntas få klarhet i denna fråga innan tillstånd beviljas.

3.7 Trafikpolitiska risker

I december 2023 rapporterade tidningen Barometern följande²⁵.

”Farlig korsning sätter käppar i hjulet för restaurang i Torsrum

Familjen Edman vill öppna restaurang i det gamla tingshuset i Torsrum. De har dock stött på patrull då en farlig korsning vid E22 satt käppar i hjulet för deras verksamhet.”

Då handlade en familj som ville servera kroppkakor. Nu är alltså en större industrianläggning på gång vilket torde utgöra ett betydligt större problem.

Med anledning därav torde länsstyrelsens handläggning inkludera

- Hur infrastrukturen påverkas
- Konflikten mellan miljökrav och utökad trafik i området
- Kostnader för nödvändiga åtgärder vad avser förändringar i trafikflödet

---

²⁵ <https://www.barometern.se/monsteras/farlig-korsning-satter-kappar-i-hjulet-for-restaurang-i-torsrum/>

3.8 Risker relaterade till återvinning

3.8.1 Riksrevisionens rapport

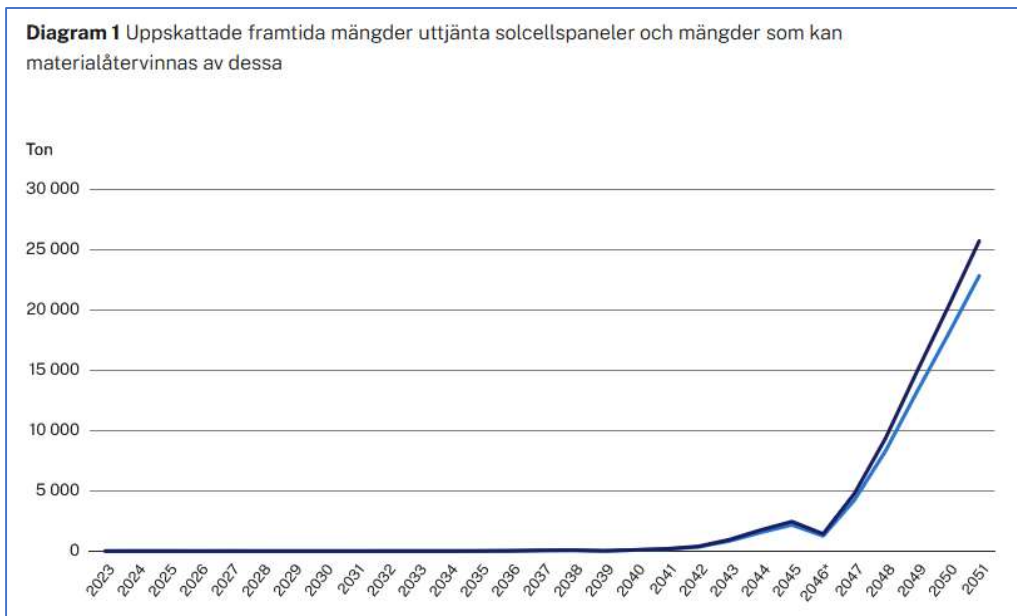
Riksrevisionen har granskat hanteringen av uttjänta solcellspaneler och vindturbinblad framöver i rapporten RiR 2023:11.²⁶

”Det kommer att uppstå stora mängder uttjänta solcellspaneler och vindturbinblad framöver. De behöver hanteras så att de återanvänds eller materialåtervinns i så stor utsträckning som möjligt. Riksrevisionen har granskat om staten ser till att uttjänta solcellspaneler och vindturbinblad hanteras effektivt. Granskningen har omfattat regeringens, Naturvårdsverkets och Statens energimyndighets (Energimyndighetens) insatser för att utforma styrmedel och ta fram underlag för detta.

Den övergripande slutsatsen är att staten inte har sett till att uttjänta solcellspaneler och vindturbinblad kan hanteras effektivt så att återanvändning och materialåtervinning av dessa främjas i första hand, i enlighet med avfallshierarkins prioriteringar.”

Understrykningen är min.

Ur rapporten:

Kommentar: Trenden torde vara rimlig men bygger på solcellernas uppskattade tekniska livslängd. Dock torde solcellerna skrotas när den ekonomiska livslängden har uppnåtts. Se nedan under avsnitt 4.5.2. Detta innebär att kulmen sannolikt kommer att inträffa betydligt tidigare vilket måste ingå i Mönsterås planering.

²⁶ <https://www.riksrevisionen.se/granskningar/granskningsrapporter/2023/uttjanta-solcellspaneler-och-vindturbinblad---statens-insatser-for-en-effektiv-hantering.html>

3.8.2 Återvinningsbranschen drivs av privata aktörer

Återvinning av solceller hanteras enligt en uppsats 2021 av Mälardalens Högskola av två privata företag; El-Kretsen AB och Recipo AB. Detta innebär alltså att dessa två företag drivs med vinstintresse. Investeringar ska därmed ha en tydlig payoff-tid. Strategiska investeringar i en bransch i stark utveckling är definitivt riskfyllt. Detta innebär att det inte finns garantier för att någon tar hand om skrotade solceller. Resultatet kan bli att Mönsterås kommun blir sittande med 105 000 solceller som ingen vill ta hand om.

Tilläggas kan att arbetet med att återvinna delar av solcellerna bedrivs manuellt vilket inte kommer att vara hållbart i framtiden när mängden skrotade solceller exploderar.

3.8.3 Återvinningsskuld

Antag att det finns en sund affärsidé så länge solcellerna fungerar och prisbilden är attraktiv. Men vad händer när den ekonomiska livslängden är passerad? Hur många tror att företagen bakom projektet kommer att ta sitt miljöansvar och hantera och bekosta återvinningen?

Min gissning är att de sätter bolagen i konkurs och låter Mönsterås kommun ta hand om saneringen.

3.9 Risker relaterade till lokal korruption

3.9.1 Destruktivt kluster

Ett obestridligt faktum är att det finns ett destruktivt kluster i Mönsterås kommun i form av följande aktörer

- Centerpartiet
- Lokala skogsägare
- Lantbrukarnas Riksförbund (LRF)
- Södra skogsägarna

Mönsterås kommunalråd Anders Johansson är centerpartist, skogsägare, medlem i LRF och torde sälja avverkad skog till Södra skogsägarna.

Att räkna med att Anders Johansson kommer att sätta stopp för detta projekt är inte att räkna med.

Tilläggas kan att Mönsterås kommuns Bygg- och Miljöchef, Malin Engdahl, har ett förflutet i LRF.

3.9.2 Kommunalrådet Anders Johansson (c) inblandad i jävsförhållanden

SVT Småland skriver den 11 oktober 2022 följande²⁷:

"Kommunalråd utreds för jäv efter beslut som rör eget bolag

Mönsterås kommun skriver i ett pressmeddelande att kommunen valt att anlita ett externt revisionsföretag för att utreda om det var jäv när kommunalrådet Anders Johansson (C) deltog i vissa beslut som handlade om en den planerade biogasanläggningen i Grimhult.

Utredningen startar omgående och väntas vara klar i början av nästa år. Frågan om Anders Johanssons eventuella jävighet har enligt pressmeddelandet aktualiserats genom pressens granskning av hans politiska uppdrag parallellt med privat engagemang i företag inom lantbruk och biogas."

4 Hot

4.1 Hot mot allemansrätten

Om 105 000 solceller installeras till ett värde av ett antal hundra miljoner kommer detta område med all säkerhet att hägnas in med staket, taggtråd och larm. Därmed blir tillgången till 133 hektar otillgängligt för allmänheten. Det som en gång var en till gång till rekreation blir ett minne blott.

Konsultbolaget Afry AB har i ett samrådsunderlag omfattande Värnanäs solpark skrivit följande:

"Solparken är en högspänningsanläggning samt innehåller stöldbegärliga komponenter vilket medför krav på inhägnad från bl.a. försäkringsbolag. Runt anläggningen uppförs därför stängsel med en höjd på max 2,5 m för att reducera risken för stöld, skadegörelse samt ur säkerhetssynpunkt för att hindra människor och storvilt från att beträda området. Vid krav från bland annat investerare eller försäkringsbolag kan det bli aktuellt att uppföra industristängsel med mindre maskstorlek och med överklättringsskydd."

Överklättringsskydd torde betyda taggtråd men det låter bättre.

Afry skriver i samma samrådsunderlag:

"Slutgiltig utformning av solparken inom verksamhetsområdet sker vid i ett senare tillfälle vid detaljprojektering, strax innan upphandling och byggnation, för att möjliggöra val av bästa möjliga teknik i en bransch där utvecklingen går snabbt framåt. Solpanelerna har på de senaste två åren ökat i storlek med cirka 20 procent och liknande teknikutveckling kan antas fram till planerad byggstart. Solcellspanelernas totalhöjd (panel och montageställning) från marknivå till högsta punkt bedöms därmed uppgå till 4 meter för en solpark med "fast system" och 5 - 6 meter för en solpark med "tracker-system."

---

²⁷ <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/smaland/monsteras-kommunalrad-utreds-efter-misstankar-om-jav>

Notera de diffusa formuleringarna. Det är alltså ingen diskret anläggning som planeras för Smedmossen.

Dagens Nyheter i november 2023:

”Allemansrätten hotas: ”Det pågår en konstant smygprivatisering av naturen”

Allemansrätten är en rättighet vi tar för given – naturen är allas. Men nu är rätten hotad från olika håll, och det kan krävas en ansträngning för att behålla den.

DN åkte till Fagersta för att prova på ett liv där det är förbjudet att röra sig på privatägd mark...”

4.1.1 Bryter mot Strandskyddslagen

Strandskyddslagen baserar sig på två grundläggande principer.

Dels skydd av den biologiska mångfalden samt skydd av allemansrätten.

För naturliga och vattenförande bäckar och vattenflöden kan ett generellt byggförbud gälla, även om de är små. Vattenförande diken och bäckar kan omfattas av strandskyddet trots sin storlek.

Det berörda området omfattar vattenförande bäckar och diken.

Byggförbud råder 100 meter från vattenlinjen vid normalflöde.

4.2 Hot mot den biologiska mångfalden

4.2.1 Bryter mot Strandskyddslagen

Strandskyddslagen baserar sig på två grundläggande principer.

Dels skydd av den biologiska mångfalden samt skydd av allemansrätten.

Se ovan under avsnitt 4.1.1.

4.3 Hot mot internationella åtaganden

4.3.1 Konventionen för biologisk mångfald (CBD)

Sverige ratificerade konventionen 1993 och konventionens mål har inarbetats i Sveriges miljömål.

Regeringen skriver på sin hemsida:

”Syftet med konventionen om biologisk mångfald (CBD) är att biologisk mångfald ska bevaras och nyttjas hållbart samt att nyttan som uppstår vid användandet av genetiska resurser ska fördelas rättvist.”

Konventionen torde även gälla för Mönsterås kommun.

4.3.2 Europeiska landskapskonventionen (ELC)

Boverket skriver på sin hemsida:

”Konventionen syftar till att skydda landskapets olika värden och tillgångar samt att förbättra både förvaltning och planering av landskap, både stad och landsbygd. Allmänhetens och lokalsamhällets delaktighet i det arbetet ska främjas och deras värderingar ska beaktas.

Landskapskonventionen lyfter behovet av att ha kunskap om landskapet som helhet, det vill säga dess sociala, kulturella, ekologiska och ekonomiska värden. I grönplaneringen kan det därför vara angeläget att göra en landskapsanalys för hela eller delar av kommunen som visar på landskapets olika karaktärer formade av människans bruk och naturgeografiska förutsättningar. ELC lyfter också behovet av att undersöka hur olika grönområden används och värderas av olika grupper, men också om hur natur- och kulturvärden hänger samman i ett landskap och behöver samspela med en utveckling.”

Sverige ratificerade konventionen 2010.

Konventionen torde även gälla för Mönsterås kommun.

4.3.3 Europeiska unionens åtaganden i miljöfrågor

Europeiska unionen har dessutom ett antal strategier och mål:

- Den europeiska gröna given
- EU:s strategi för biologisk mångfald
- EU:s nya strategi för klimatanpassning
- Natura 2000

Dessa åtaganden och mål torde även gälla Mönsterås kommun.

4.3.4 Agenda 2030 och Parisavtalet

Den 25 september 2015 antog Sverige Agenda 2030. Skogen är central för Agenda 2030, särskilt i mål 15 ("Ekosystem och biologisk mångfald") som syftar till att skydda, återställa och främja hållbart skogsbruk samt stoppa avskogning.

Den 7 april 2016 undertecknade Sverige Parisavtalet. Parisavtalet är kopplat till FN:s klimatkonvention UNFCCC, en global konvention om åtgärder för att förhindra klimatförändringar. Parisavtalet inkluderar skogen som en viktig del för att nå klimatmålen, där den fungerar som en kolsänka för att minska växthusgaser.

4.3.5 Kommunernas ansvar för Agenda 2030

Kommunernas ansvar för Agenda 2030 är att arbeta för att de globala målen ska uppnås lokalt, då stora delar av genomförandet är beroende av vad som sker på kommunal nivå. Detta inkluderar att integrera målen i kommunens styrdokument och budget, och att agera som en lokalt verkställande aktör genom sitt service- och samhällsutvecklingsuppdrag.

Svenska kommuner har ett gemensamt uppdrag och ansvar att arbeta med Agenda 2030 och de globala målen, eftersom många av deras grundläggande verksamheter (som skola, vård, samhällsplanering) är direkt kopplade till målen. Kommunerna är centrala för genomförandet av agendan på lokal nivå och har därför en viktig roll att anpassa och bidra till att målen uppnås för medborgarna.

Länsstyrelsernas Regional Utveckling & Samverkan i miljömålssystemet givit ut en vägledning för lokalt arbete med miljömål och Agenda 2030²⁸. De skriver:

"Denna vägledning ger konkret stöd och inspiration i det lokala miljö- och hållbarhetsarbetet och lyfter fram lärande exempel från olika kommuner runt om i Sverige."

Denna vägledning torde även gälla för Mönsterås kommun.

---

²⁸ <https://www.rus.se/vagledning-for-lokalt-arbete-med-miljomal-och-agenda-2030/>

4.3.6 Parisavtalet 2016

Parisavtalet betonar skogens avgörande roll för att minska växthusgasutsläppen genom kolinlagring och som källa till fossilfria produkter, och målet är att bevara och förbättra världens skogar för att hålla den globala uppvärmningen under 2 °C, helst 1,5 °C.

För att uppnå detta behöver länderna öka sina nettoupptag i skog och mark, vilket innebär att öka kolbindningen och minska utsläpp från skogsindustrin.

Skogens betydelse i Parisavtalet

- Kolinlagring: Skogen binder koldioxid från atmosfären, vilket är en viktig mekanism för att motverka klimatförändringar.

Kommunernas ansvar för Parisavtalet

Svenska kommuner har ett viktigt ansvar för att bidra till Parisavtalets klimatmål, även om Parisavtalet inte direkt specificerar kommuners åtaganden.

Ansvaret vilar på Sveriges nationella åtaganden som EU-medlem, och kommunerna är avgörande för att uppnå de nödvändiga utsläppsminskningarna genom lokala klimatplaner och koldioxidbudgetar.

Sveriges agerande i förhållande till Parisavtalet

- Ökad avverkning: Trots Parisavtalet har den globala skogsavverkningen ökat sedan 2015.
- EU-krav: Sverige har fått kritik från EU för att inte tillräckligt öka skogens koldioxidupptag, vilket kräver minskad avverkning.
- Nya förslag: SLU (Sveriges lantbruksuniversitet) har föreslagit en lägre avverkningsnivå för att uppnå Parisavtalets klimatmål.
- Kritik mot avverkningstakt: Forskare argumenterar för att en minskad avverkning är avgörande för att Sverige ska klara 1,5-gradersmålet.

Därför krävs det fokus på långsiktighet: Hållbart skogsbruk handlar om att balansera kortsiktiga avverkningsuttag med långsiktiga åtgärder för att skogen ska fortsätta lagra kol.

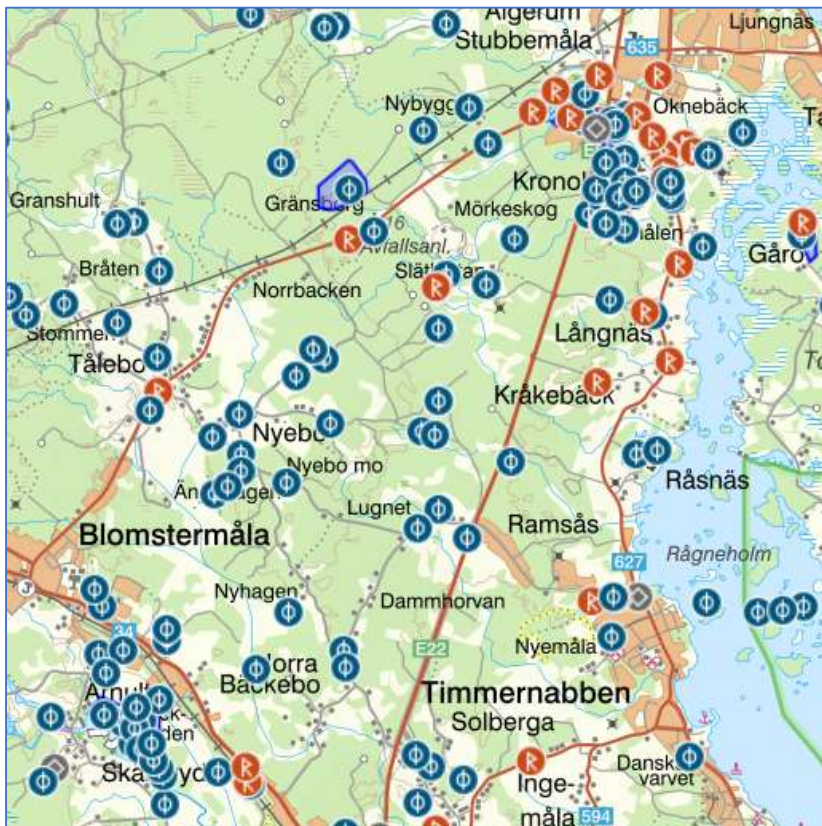
Sammanfattningsvis kräver Parisavtalet en omprövning av nuvarande avverkningsnivåer i Sverige och Europa, med fokus på att öka skogens koldioxidupptag genom hållbarare skogsbruk och minskad total avverkning.

4.4 Hot mot kulturarvet

4.4.1 Fornfynd och fornlämningar

Det är av betydelse att ha kännedom om kända fornfynd i omgivningen. Det är alltså här som företaget Novar Sweden AB vill röja 133 hektar skog motsvarande 190 fotbollsplaner.

Från Riksantikvarieämbetets hemsida om Fornsök²⁹:

Tilläggs kan att förekomst av gammal torpmiljö har noterats i närområdet.

4.4.2 Mönsterås kommuns naturinventering 1991

I Mönsterås kommuns vindbruksplan från 2009 omnämns Mönsterås kommuns naturinventering från 1991. Då identifierades områden med höga eller mycket höga naturvärden i kommunen.

Denna tycks identifiera samma områden som Länsstyrelsen 1999 identifierade.

²⁹ <https://app.raa.se/open/fornsok/>

4.4.3 Länsstyrelsens inventering 1999

1999 gjorde Länsstyrelsen en regional naturvårdsplan som omfattade östra Småland. I denna pekas Tålebo och Nyebo ut som värdefulla områden.

Den planerade solcellsparken inkräktar på dessa områden.

4.4.4 Mönsterås kommuns kulturvärdesprogram 2002

2003 gav Mönsterås kommun ut boken Kulturminnesvårdsprogram för Mönsterås kommun³⁰.

Ur förre kommunalrådet Roland Åkessons (c) förord:

Hänsynen till bygdens historia är viktigt när kommunen, företag och enskilda personer ska fatta beslut som får bestående inverkan på framtiden. Detta tillhör också ett av de miljö kvalitetsmål som både Riksdagen och Kalmar län fastställt: "Det kulturella, historiska och arkitektoniska arvet i form av byggnader och bebyggelsemiljöer samt platser och landskap med särskilda värden värnas och utvecklas".

Byarna Tålebo och Nyebo är omnämnda i boken just därför att de har ett stort kulturhistoriskt värde.

Notera Roland Åkessons ordval: "...Det kulturella, historiska och arkitektoniska arvet..."

4.4.5 Vindbruksplan för Mönsterås kommun, antagen 2009

Vindbruksplanen tycks identifiera samma områden som Mönsterås kommun själv gjorde 1991 samt Länsstyrelsen i Kalmar gjorde 1999.

Den planerade solcellsparken inkräktar på dessa områden.

Ur planen:

"Emellertid kan vindkraften i ett lokalt perspektiv också hota naturvärden, t ex genom de anläggningsarbeten som fordras för verken och dess anslutningsvägar. Det finns också risk för att djurlivet påverkas, framför allt kan fåglar och fladdermöss löpa risk för att kollidera med vindkraftverk. Risker för att vissa arter kan upphöra med att söka föda, rasta eller häcka nära vindkraftverk finns också. Till risken för rent fysisk påverkan på växt- och djurliv bör också fogas

---

³⁰ <https://www.monsteras.se/app/uploads/2024/07/Kulturminnesvardsprogram-for-Monsteras-kommun-av-Gunnar-Svensson.pdf>

risken att moderna och storskaliga vindkraftverk ska påverka den mänskliga upplevelsen av värdefulla naturmiljöer.”

Flera av argumenten äger relevans även när det gäller solcellsparken.

4.4.6 Kalmar läns museum och bebyggelsemiljöer

Med tanke på att det finns såväl fornfynd, fornlämningar som spår av tidigare bebyggelser inom det aktuella området torde Kalmar Länsmuseum kontaktas för ett utlåtande.

4.4.7 Respekt för Bengt Johanssons livsgärning

Bengt Johansson, bygdens hyllade konstnär, gick bort i somras, 91 år gammal.

Bengt Johansson var känd för sitt starka engagemang för bygden och vi kan idag tacka honom för den insats som han gjorde för att bevara bygdens kulturvärden.

Det är nu ödets ironi att Mönsterås kommun står inför hotet att 133 hektar skog ska avverkas i närområdet.

4.5 Hot mot livscykelstrategin

Området utgörs idag av skog som kommer behöva avverkas och avlägsnas från området i och med etableringen av solcellsparken. I övrigt omfattar markberedningen stubbfräsning/-brytning vid behov, transport av flis, stubbar och större sten. Marken där transformatorer, batterier, ställverksutrustning och växelriktare placeras förbereds vanligtvis genom att matjorden banas av och området grusas upp. Övrig mark kommer vid behov att jämnas ut och bereds för att anpassas till verksamheten.

Schaktarbeten utförs ofta med kabelschaktsmaskin eller alternativt grävmaskin för skarvgropar och grundläggning. Schaktens djup är ofta runt 0,5–1 m djupa med en fyllningshöjd på ungefär 0,45-0,9 m. Schaktdjup, bredd och fyllningshöjd beror på de förutsättningar som finns på platsen, mängden kablar i schaktet samt deras inbördes avstånd. Normalt behöver skyddsfyllning (vanligtvis i form av kabelssand) läggas i botten, mellan och över kablarna för att skydda dem från att skadas av sten eller andra skarpa objekt i marken.

Anslutningsstation, transformatorstation, växelriktare, ställverksutrustning, batterier och andra tekniska byggnader ställs, som regel, upp på grusade områden. Anledningar till detta är minimerad brandrisk, sämre grogrund för växtlighet och absorption av vibrationer. Dessa komponenter placeras även vanligtvis på gjutna fundament som är dimensionerad för erforderliga laster och utförda enligt respektive leverantörs anvisningar. För byggnation av fundament krävs betong och armeringsjärn men komponenter kan också komma med prefabricerade fundament.

Stolparna för markställningarna, där solpanelerna monteras, förankras troligtvis i mark genom pålning till ett djup på ca 1,5–3 m.

Samtliga dessa åtgärder ska alltså återställas – inklusive att gräva upp samtliga kablar - i en tänkt framtid så att skog åter kan växa där.

Vem garanterar att så blir fallet?

Vi vet ju alla vem som bekostar saneringen efter nedlagda glasbruk.

4.5.1 Solcellsanläggningarnas livslängd

Det är i sammanhanget väsentligt att skilja på teknisk och ekonomisk livslängd.

Rent hypotetisk kan en utrustning rent tekniskt fungera i många år men ur ett ekonomiskt perspektiv är det inte motiverat att hålla liv i åldrande utrustning.

Författarna av Novar Sweden AB:s samrådsdokument, Renewable Sweden AB, uppger i ett annat projekt³¹ att den förväntade tekniska livslängden för solcellsanläggningen där är ”uppskattad till ungefär 50 år”. Ett fullständigt häpnadsväckande påstående som torde vara omöjligt att verifiera.

Den ekonomiska livslängden kanske handlar om 5-10 år om politiska och ekonomiska risker vägs in i kalkylen. Se även följande avsnitt om livslängd för teknisk utrustning.

4.5.2 Teknisk utrustnings livslängd

En solcellspark innehåller följande utrustningar:

- Transformatorer
- Växelriktare
- Kablage
- Solceller
- Styrsystem
- Batterisystem

Uppgifter på nätet gör gällande att en transformator beräknas fungera i 20 år men det finns exempel på längre tider.

Uppgifter på nätet gör gällande att en växelriktare beräknas fungera i 10 – 15 år, men det kan variera mellan 5 och 20 år.

Uppgifter på nätet gör gällande att en kablar beräknas fungera i 20 år.

Uppgifter på nätet gör gällande att solceller beräknas fungera i 20-30 år, men det kan inte verifieras förrän det finns erfarenhet.

---

³¹ Teknisk beskrivning Simmatorp solcellspark 2024-09-09

Styrsystem blir ofta obsoleta efter bara 10 år. Först upphör tillverkningen, sedan reservdelshållningen och till sist försvinner kompetens. Detta innebär att en kompetent anläggningsägare uppgraderar och moderniserar systemen innan det blir för sent.

Livslängden för litiumbatterier varierar stort beroende på batterityp, användning och förvaring, men de håller generellt mellan 2 och 15 år eller 300 till över 10 000 laddningscykler.

4.5.3 Åldrande elektronik

Civil elektronik är gjord för att arbeta inom temperaturintervallet 5 – 35 grader. Högre temperatur än 35 grader förkortar livslängden i markant. Med tanke på att utrustningar kan sitta i direkt solljus alternativt i oventilerade lokaler är detta något som reducerar livslängden med resultatet att det kommer att krävas löpande investeringar i åldrande elektronik.

4.5.4 Sammanfattning livslängdproblematik

Det torde inte vara osannolikt att anläggningen kommer att kräva succesiva och kostsamma investeringar redan efter fem år.

4.6 Hot mot skogspolitiken

4.6.1 Är detta en framtida bild hur Mönsterås förhåller sig till Agenda 2030?

Kommer Mönsterås kommun att obstruera mot Sveriges åtagande vad avser Agenda 2030?

4.6.2 Agenda 2030, avsnitt 15.2

Det tål att påminna om vad Sverige har åtagit sig att genomföra:

*”Främja hållbart skogsbruk, stoppa avskogningen och återställ utarmade skogar
Till 2020 främja genomförandet av hållbart brukande av alla typer av skogar, stoppa avskogningen,
återställa utarmade skogar och kraftigt öka nybeskogningen och återbeskogningen i hela världen.”*

4.6.3 Det berörda området ur ett historiskt perspektiv

På lantmäteriets hemsida finns flygfoton över området från 1960 samt 1975.

För ett antal år sedan drabbades trakten av ett barkborrar varför en mer omfattande avverkning blev nödvändig.

Dock har skogen börjat växa upp i områden från tidigare avverkningar.

Sammanställning baserad på uppgifter i samrådsunderlaget:

Avverkningsår	Ålder idag	Uppskattad höjd (m) idag	Ungskog	Kommentar
2009	16	5	Ja	
2017	8	2-3	Ja	
2023				Barkborreangrepp?
2023				Barkborreangrepp?
2023				Barkborreangrepp?
2023				Barkborreangrepp?
2016	9	2-3	Ja	
2021				Barkborreangrepp?
2012	13	5-6	Ja	
2011	14	5-6	Ja	
2008	17	6	Ja	

4.6.4 Skogens betydelse för kolsänka

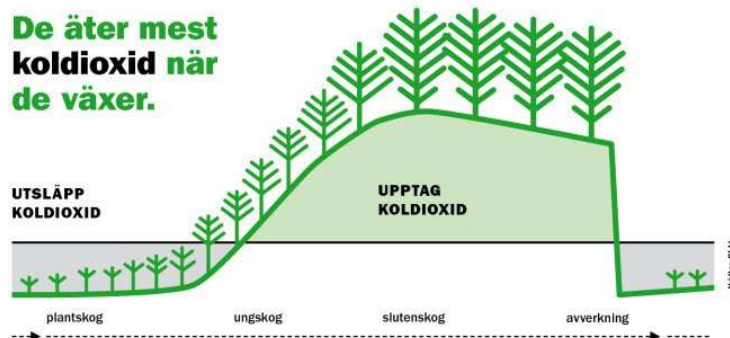
Naturvårdsverket skriver på sin hemsida:

”En ökad skogsareal genom beskogning och minskad avskogning resulterar i ökade kolförråd. Skogens nettoupptag av koldioxid kan öka genom åtgärder som ökar tillväxten eller minskar avverkningarna.”

Så här ser sambandet ut när det gäller upptag av koldioxid:

Träd är som tonåringar.

De äter mest
koldioxid när
de växer.

Och det är alltså här och nu 133 hektar skog ska avverkas!

4.7 Hot mot strandskyddslagen

Strandskyddslagen förbjuder byggnation 100 meter från vattenförande diken.

Det planerade området har vattenförande diken.

4.8 Hot mot rekreationsområden

Rekreationsområden är viktiga för den fysiska och psykiska hälsan genom att erbjuda platser för avkoppling och motion, samt främja sociala möten. De bidrar även till ökad biologisk mångfald och kan fungera som en beredskapsresurs för samhället. Att ha tillgång till och kunna vistas i grönområden är avgörande för människors välbefinnande.

Hälsofördelar

- **Minskad stress och bättre sinnesstämning:** Vistelse i naturen kan minska stress, förbättra sinnesstämningen och öka motståndskraften mot exempelvis depression.
- **Fysisk aktivitet:** Områdena uppmuntrar till fysisk aktivitet som promenader, sport och lek, vilket förbättrar den fysiska hälsan.
- **Rehabilitering:** Naturliga miljöer kan underlätta rehabiliteringsprocessen.

Sociala och ekologiska fördelar

- **Sociala mötesplatser:** Rekreationsområden skapar möjligheter för människor att träffas, umgås och stärka den sociala gemenskapen.
- **Ökad biologisk mångfald:** Grönområden bidrar till en ökad biologisk mångfald och kan stärka ekosystemen.

Samhällsbetydelse

- **Krisberedskap:** Under tider av kris, som pandemier, har rekreationsområden visat sig vara en viktig resurs för både folkhälsa och social gemenskap.
- **Urban planering:** Närhet till grönområden i städer är viktigt för livskvaliteten, och många rekommendationer (från bland annat WHO) betonar värdet av detta, särskilt för en allt mer urban befolkning, Boverket.

Skulle solcellsparken i Smedmossen bli verklighet reduceras närområdet med 133 hektar skog som sedan kommer att inhägnas med högt staket och taggtråd samt sannolikt även med larmsystem med anledning av den stöldbärliga utrustningen som kommer att finnas där.

5 Bilaga 1: Information om Renewable Sweden AB

Novar Sweden AB har anlitat Renewable Sweden AB för att producera samrådsdokumentet.

När jag efterfrågade vad Renewable Sweden AB har för egen kompetens fick jag följande svar³²:

”Vår expertis inom sol- och vindkraftsutveckling bygger på mångårig erfarenhet av projektledning, tillstandsprocesser och samverkan med kommuner, länsstyrelser och andra intressenter – inte på formella certifieringar.”

Således baseras deras ”expertis” på en subjektiv bedömning av den egna kompetensen.

Samtidigt bekräftas även att de uppenbarligen saknar fackkompetens inom samtliga de områden som nämns i detta dokument.

Att vara expert på att producera word-dokument imponerar inte på mig.

Desto besynnerligare är att Renewable Sweden AB kan producera ett samrådsdokument på 22 sidor utan att nämna Sveriges åtagande vad avser Agenda 2030. Samrådsdokumentet är fullt av svepande formuleringar och subjektiva omdömen och skulle aldrig kunna passera en inledande granskning inom kärnkraftsindustrin.

Ett underbart citat från sidan 22 i samrådsdokumentet:

”Projektet drivs av Novar Sweden AB (fortsatt benämnt Novar) med säte i Göteborg. Novar har, precis som sitt nederländska moderbolag Novar Energy, åtagit sig att påskynda energiomställningen och göra världen till en bättre plats.”

Detta gör alltså Novar Sweden AB utan anställda samt utan att känna till Agenda 2030.

En annan höjdare:

”I det aktuella utredningsområdet bedöms friluftsvärderna vara låga. Stora delar av området är svårtillgängliga och utöver de skogsbilvägar som finns så saknas upptrampade stigar. Få platser inom utredningsområdet är natursköna i sin karaktär.”

Uppenbarligen är en vanlig skog svårtillgänglig för konsulter från Falkenberg då det inte finns ”upptrampade stigar”. Att dessa konsulter inte heller anser en vanlig svensk skog vara naturskön förklarar med vilken lätthet de anser att 133 hektar ska avverkas. I deras ögon tydligen en välgärning. Påstående torde vara omöjligt att leda i bevis.

---

³² 2025-10-30, 11:45